

Sygnatura akt I Ns 1416/15

POSTANOWIENIE

Ostróda, dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ostródzie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Justyna Smolińska

Protokolant Paula Gorczyca

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2016 r. w Ostródzie

na rozprawie

sprawy z wniosku E. K. PESEL (...)

przy udziale (...) Spółka Akcyjna w G. KRS (...)

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. wniosek oddalić;

II. zasądzić od wnioskodawcy E. K. na rzecz uczestnika (...) Spółka Akcyjna w G. kwotę 274 (dwieście siedemdziesiąt cztery) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I Ns 1416/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca E. K. wniósł o ustanowienie za wynagrodzeniem służebności przesyłu na będącej jego własnością nieruchomości, tj. na działce gruntu o numerze ewidencyjnym (...), obręb (...) W., dla której Sąd Rejonowy w Ostródzie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...) – na rzecz uczestnika (...) S.A. w G.. Wnioskodawca zażądał przyznania mu od uczestnika wynagrodzenia za ustanowienie służebności w wysokości, która zostanie wskazana po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego wniosku wnioskodawca podał, że na jego działce znajdują się linie elektroenergetyczne (...) oraz transformator wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika w rozumieniu art. 49 § 1 kc.

(...) S.A. w G. wniosła o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Motywując swoje stanowisko przedsiębiorstwo energetyczne wskazało, iż nabyło prawo do posadowienia infrastruktury elektroenergetycznej na nieruchomości stanowiącej obecnie własność wnioskodawcy przez zasiedzenie. Uczestnik nie kwestionował przy tym przebiegu i posadowienia linii do niego należących znajdujących się na nieruchomości wnioskodawcy. Stał jednak na stanowisku, że jako poprzednik prawny Skarbu Państwa nabył z dniem 31 grudnia 1987 roku przez zasiedzenie prawo do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy – służebność gruntową o treści służebności przesyłu. Wskazywał, iż omawiana linia została wybudowana i przekazana do eksploatacji w 1977 roku i pozostaje do dnia dzisiejszego na niezmienionej trasie. Z „ostrożności procesowej” uczestnik podniósł, iż roszczenie wnioskodawcy jest rażąco zawyżone.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca E. K. jest od 03 lutego 1982 roku właścicielem niezabudowanej nieruchomości rolnej położonej w miejscowości W., gmina O. o numerach ewidencyjnych działek (...) o powierzchni łącznej 7,87 ha, dla których Sąd Rejonowy w Ostródzie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...). Przedmiotowe nieruchomości wnioskodawca nabył od Skarbu Państwa- na mocy ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego i zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 25 lipca 1979 roku w sprawie ceny, warunków i trybu sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych.

(dowód: wypis aktu notarialnego k. 10-12, odpis zwykły z księgi wieczystej kw nr (...) k.13-14)

Działka o numerze ewidencyjnym (...) ma powierzchnię 0,17 ha, działka o numerze ewidencyjnym (...) ma powierzchnię 1,85 ha, natomiast działka o numerze (...) powierzchnię 8,85 ha.

(wypis z rejestru gruntów k. 9)

Na nieruchomości wnioskodawcy stanowiącej działkę o numerze (...) obręb (...) w W., gmina O. posadowione jest należące do uczestnika (...) S.A. z siedzibą w G. stanowisko energetyczne transformatora nr OS- (...) linii przesyłowej (...) oparte na czterech słupach betonowych, gdzie słupy w koronie spięte są belką metalową, natomiast nad działką przebiegają linie energetyczne średniego i niskiego napięcia. Działka posiada dostęp do drogi krajowej nr (...) i powiatowej.

Stacja transformatorowa słupowa typu STS-250 o numerze eksploatacyjnym Os- (...) W., oparta na 4 żerdziach ŻN-12 została przebudowana i włączona do eksploatacji najpóźniej w 1978 roku.

Linia napowietrzna (...) O.-B. o numerze inwentarzowym (...) przebiega w przestrzeni powietrznej nad działką na odcinku o długości 123 mb i oparta jest na słupie narożnym ŻN-12 o nr eksploatacyjnym (...) i jednym przelotowym ŻN-12 o numerze eksploatacyjnym (...). Linia ta była gruntownie remontowana w 1977 roku w celu uzyskania większej drożności linii. Po wybudowaniu została przejęta do eksploatacji jako środek trwały dowodem OT na majątek Zakładu (...) na podstawie protokołu z dnia 30 marca 1977 roku. Sieć elektroenergetyczna w aktualnej formie jest wykorzystywana przez uczestnika i przebiega nad działką wnioskodawcy. Linia pozostaje w niezmienionej trasie do dnia dzisiejszego.

Linia napowietrzna(...) zasilana ze stacji transformatorowej Os- (...) W., obwód nr 1 nr ciągu (...)01 kierunek N. o numerze inwentarzowym (...) przebiega w przestrzeni powietrznej nad działką na odcinku o długości 65 mb i oparta jest na słupie narożnym Ż.-10 o numerze eksploatacyjnym (...) i jednym przelotowym (...) o numerze eksploatacyjnym (...). Linia została zmodernizowana przekazana do eksploatacji w połowie lat 70 roku. Najpóźniej w 1978 roku została włączona do eksploatacji przez poprzednika prawnego uczestniczki. W 2012 roku miała miejsce przebudowa linii, która polegała na wymianie przewodów gołych na niepełno izolowane oraz częściowej wymianie słupów bez zmiany ich lokalizacji. Linia pozostaje do dnia dzisiejszego na niezmienionej trasie.

Linia napowietrzna (...) zasilana jest ze stacji transformatorowej O.- (...) W., obwód nr 2, nr ciągu (...)02 kierunek S. o numerze inwentarzowym (...). Linia przebiega w przestrzeni powietrznej nad działką wnioskodawcy na odcinku 3 mb. Linia została wybudowana i przekazana do eksploatacji w najpóźniej w 1978 roku i do dnia dzisiejszego pozostaje na niezmienionej trasie.

Linia napowietrzna (...) zasilana ze stacji transformatorowej O.- (...) W., obwód nr 3, nr ciągu (...)03 kierunek O., o numerze inwentarzowym (...) przebiega w przestrzeni powietrznej nad działką na odcinku o długości ok. 93 mb. Oparta jest na słupie narożnym Ż.-8 o numerze eksploatacyjnym 01 i jednym przelotowym (...) o numerze eksploatacyjnym 02. Linia została wybudowana i przekazana do eksploatacji w połowie lat 70, najpóźniej w 1978 roku. W 2006 roku linia została zmodernizowana. Polegało to na wymianie przewodów gołych na niepełno izolowane i pozostaje do dnia dzisiejszego na niezmienionej trasie.

Napowietrzna linia oświetleniowa (...) zasilana jest ze stacji transformatorowej O.- (...) W.. Linia przebiega w przestrzeni powietrznej nad działką wnioskodawcy na odcinku o długości 160 mb. Linia została zmodernizowana i przekazana do eksploatacji w połowie lat 70, najpóźniej w 1978 roku. Linia oświetleniowa jest własnością (...) sp. z o.o. w S. i zasilająca się na stanowiskach słupowych nr 01 i 02 oprawy oświetleniowe stanowiące własność Gminy O.. Linia pozostaje do dnia dzisiejszego na niezmienionej trasie.

(dowód: zeznania M. W. k.298-296 zeznania J. S. k.296-297, dokumentacja w postaci protokołu pomiaru oporności uziomów k.77, schemat stacji transformatorowej k.78 z 1964 r., protokół zdawczo-odbiorczy W. II z 1965 r. zk.80, plan orientacyjny stacji trafo z 1959 k.81, mapa z przebiegiem linii średniego napięcia O. – B. odcinek W. z 1972 k.91, mapa z przebiegiem linii średniego napięcia O. – I. odcinek W. k.92, przyjęcie środka trwałego linii średniego napięcia W. 30 marca 1977 roku k.93 -94, projekt modernizacji linii napowietrznej nN k.96-97, protokół odbioru robót inwestycyjnych i modernizacyjnych protokół nr (...) z dnia 7 maja 2012 roku k. 98-99, zestawienie montażowe oświetlenia k.100, zestawienie montażowe przyłączy k.101, projekt budowlany modernizacji linii napowietrznej niskiego napięcia k.102- 111, k.268-290 protokół likwidacji środka trwałego k.113-114, protokół nr (...) kwalifikacji środków trwałych k.116-117, zgłoszenia o pobór energii elektrycznej k.118-127,)

Zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952r. o nr O/113, zmienionym zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 lutego 1958r. nr 23 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). Następnie zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958r. nr 233 powyższe przedsiębiorstwo zostało połączone z Zakładami (...) w B., z którego zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. nr 48/ (...) /89 zostało wyodrębnione przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O.. Nowo powstałemu przedsiębiorstwu przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa (...) w B., zgodnie z ustaleniami komisji powołanej w trybie określonym w § 3 pkt.3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1988 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nadzwyczajnych uprawnieniach i upoważnieniach dla Rady Ministrów. Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993r. nr 203/O./93 przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – Zakład (...) S.A. w O.. Spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w O.. Następnie doszło do połączenia (...) Spółki Akcyjnej w O. z (...) Spółką Akcyjną w G.. Po połączeniu z innymi spółkami została przekształcona we wnioskodawcę (...) S.A. w G..

(bezsporne , vide k.132-233)

(...) S.A. w G. oraz jej poprzednicy podejmowali w stosunku do urządzeń przesyłowych posadowionych na działce nr (...) czynności związane z ich eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, remontami i przebudową zgodnie z ich przeznaczeniem. Czynnościami tymi niezmiennie zajmował się Rejon Energetyczny O..

(dowód: zeznania świadków M. W. k. 298-296 i J. S. k. 296-297)

Pismem z dnia 28 września 2015 roku wnioskodawca wezwał (...) Spółkę Akcyjną w G. do ustanowienia służebności przesyłu na działce numer (...), obręb (...) W. za wynagrodzeniem 25.308 zł.

(przesądowe wezwanie do ustanowienia służebności przesyłu i potwierdzenie nadania k. 17-18)

Pismem z dnia 22 października 2015 roku uczestnik postępowania poinformował wnioskodawcę, że linie napowietrzne (...), słupowa stacja transformatorowa i linie (...) wyprowadzone z tej stacji zostały wybudowane w latach 60-tych w ramach powszechnej elektryfikacji, a następnie były modernizowane i remontowane. Uczestnik zaproponował wnioskodawcy ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem 6.700 zł.

Pismem z dnia 16 listopada 2015 roku uczestnik wyraził wolę ugodowego rozstrzygnięcia sporu i zaproponował wnioskodawcy wynagrodzenie w wysokości 9.000 zł.

(pisma k. 19-20)

Wnioskodawca nie występował do Sądu z żądaniem nakazania usunięcia urządzeń elektroenergetycznych należących do uczestniczki, nie inicjował również zawezwania do próby ugodowej w tym przedmiocie. Wniosek w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu został złożony przez wnioskodawcę w dniu 27 listopada 2015 roku.

(bezsporne vide wyjaśnienia wnioskodawcy k.247, k.298)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych w sprawie ustaleń wniosek wnioskodawcy nie zasługiwał na uwzględnienie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na dokumentach zgromadzonych w aktach przedmiotowej sprawy oraz aktach księgi wieczystej o numerze (...), których wiarygodność nie została skutecznie podważona przez żadną ze stron. Pomocnym w poczynieniu istotnych ustaleń były również zeznania słuchanych w sprawie świadków w osobie: M. W. i J. S., albowiem osoby te są lub były zatrudnione w przedsiębiorstwie energetycznym, do którego należą urządzenia przesyłowe objęte wnioskiem. Nie tracąc jednak z pola widzenia, przy ich ocenie, że wyżej wskazane osoby mogą być bezpośrednio zainteresowani wynikiem niniejszej sprawy, albowiem są byłymi lub obecnymi pracownikami (...) S.A. w G.. Niemniej ich twierdzenia Sąd weryfikował na podstawie dokumentów zgromadzonych w trakcie prowadzenia postępowania, które pochodziły od podmiotów nie związanych z żadną ze stron.

Zgodnie z art.305¹k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem (art.305²§1k.c.). W art.49§1k.c. mowa jest o urządzeniach służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeniach podobnych. Zgodnie z powołanym art.305²§1k.c. przesłanką uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest wykazanie, że jest ona konieczna dla właściwego działania urządzeń przesyłowych.

Zasadność żądania wnioskodawcy wypływa także z brzmienia przepisu art. 305² § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń przesyłowych, właściciel może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

W przedmiotowej sprawie ostatecznie bezsporna pomiędzy stronami była potrzeba uregulowania tytułu prawnego uczestnika postępowania do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie posiadania i korzystania z urządzeń przesyłowych znajdujących się na tej działce, a należących do uczestnika. Niemniej jednak wnioskodawca domagał się ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem, zaś uczestnik postępowania wskazywał, że nabył już tytuł prawny do korzystania z nieruchomości w zakresie działki wnioskodawcy w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Mając powyższe na uwadze w pierwszej kolejności odnieść się należało do stanowiska uczestnika postępowania, który podnosił, iż nabył przez zasiedzenie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu, jako posiadacz samoistny w dobrej wierze. Pozytywne bowiem przesądzenie tej kwestii spowoduje, iż bezcelowym będzie czynienie ustaleń niezbędnych do ustanowienia służebności przesyłu w drodze orzeczenia Sądu, skoro przedsiębiorstwo tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy już posiada.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż zasiedzenie jest odstępstwem od zasady nienaruszalności prawa własności. Dlatego wszelkie wątpliwości powinny być tłumaczone na korzyść ochrony własności, bez względu na to, czy chodzi o własność (prawa majątkowe) osób fizycznych, jednostek samorządu terytorialnego, Skarbu Państwa, czy innych

podmiotów. Nie ma przeto żadnych podstaw ani prawnych ani aksjologicznych ani teleologicznych aby oznaczonej grupie właścicieli ochronę tę ograniczać.

W tym miejscu wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzona została pozytywnie kwestia dopuszczalności nabycia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 kc w zw. z art. 285 kc (por. postanowienie z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Pr. 2006, nr 19, s. 1016; wyrok z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl., uchwała z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142). Pogląd ten podtrzymany został w uchwale z dnia 07 października 2008 roku (sygn. akt III CZP 89/08, nie publ.), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ - 305⁴ kc) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 kc), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie „nieruchomości władnącej”. Pogląd ten Sąd Najwyższy podtrzymał również w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 roku (sygn. I CSK 389/08, System Informacji Prawnej LEX nr 484715).

Ogólne przesłanki zasiedzenia normuje art. 172 k.c. Łącznym warunkiem jest upływ oznaczonego przez ustawę terminu nieprzerwanego posiadania samoistnego, a długość tego terminu zależy od dobrej lub złej wiary w chwili nabycia posiadania. Posiadacz nabywa bowiem własność, jeżeli posiada nieruchomości nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 1 kc), natomiast po upływie lat trzydziestu choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 2 kc). Ponadto art. 292 kc określa szczególny warunek zasiedzenia służebności, w mianowicie korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia.

Podsumowując, wskazać należy, że dla stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek: posiadania służebności i upływu czasu, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza. Posiadanie służebności nie musi mieć cech posiadania samoistnego, o czym mówi art. 352 § 2 k.c., zgodnie z którym do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy. W przedmiotowej sprawie pełnomocnik wnioskodawcy kwestionował wprawdzie, że poprzednicy prawni uczestnika postępowania władali liniami i stacją transformatorową posadowionymi na działce E. K., a zatem podejmowali działania tak jakby byli uprawnieni z tytułu służebności, a zatem było to posiadanie zależne w granicach służebności. Przy czym stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy pozostaje w sprzeczności z zeznaniami samego wnioskodawcy, który słuchany w charakterze strony nie miał wątpliwości, że linie te należą do uczestniczki i czynności faktyczne w stosunku do nich wykonywały i wykonują przedsiębiorstwa przesyłowe. Zwłaszcza, że na nieruchomości wnioskodawcy nie znajdowały się żadne inne urządzenia elektroenergetyczne.

Odnieść się w tym miejscu również należy do daty początkowej eksploatacji tej infrastruktury po wykonaniu prac modernizacyjnych. Uczestniczka stała na stanowisku, że nastąpiło to w 1977 roku. Natomiast świadkowie wskazywali, że w stosunku do linii niskiego napięcia było to pod koniec lat 60, a w zakresie linii średniego napięcia nastąpiło to w 1977 lub 1978. W tym stanie rzeczy przyjąć należało, że koniec roku 1978 jest najpóźniejszą datą początkową objęcia w posiadanie przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania nieruchomości wnioskodawcy w zakresie służebności przesyłu. Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż modernizację linii przeprowadzone przez uczestniczkę nie mają znaczenia w realiach niniejszej sprawy, albowiem nie wpłynęły one na przebieg linii, co potwierdził sam wnioskodawca wskazując, że słupy mimo remontu stały jak stoja, nie zmienił się też przebieg linii.

Przechodząc dalej wskazać należy, iż w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z dobrą wiarą uczestnika postępowania, albowiem jego poprzednik prawny posadowił urządzenia na gruncie stanowiącym własność Skarbu Państwa, od którego nieruchomości już z posadowionymi liniami kupił wnioskodawca E. K., a okres zasiedzenia rozpoczął bieg z chwilą, gdy nieruchomości przeszła na własność osoby fizycznej tj. w 1982 roku. Powołać w tym miejscu

należy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 495/08 (nie publ.) w którym przyjęto, że do dnia 31 stycznia 1989 r. (w okresie obowiązywania art. 128 k.c. w dawnym brzmieniu) nie mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej wówczas, gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, czyli termin upłynąłby w roku 2002. Przy czym brak jest w aktach księgi wieczystej danych pozwalających stwierdzić kto był właścicielem działki objętej wnioskiem w chwili modernizacji linii tj. w dacie 1977-1978 roku. W tych warunkach gdyby nawet uznać, że w chwili gdy linie zostały zmodernizowane tj. w 1978 roku grunt nie stanowił roku własności Skarbu Państwa to przyjęcie złej wiary nie niweczy zarzutu zgłoszonego przez uczestniczkę, albowiem bieg terminu zasiedzenia upłynąłby w 2008 roku. W tych warunkach zajęcie bowiem cudzej nieruchomości i wybudowanie na niej urządzeń przesyłających energię elektryczną bez uzyskania tytułu prawnego i zgody właściciela w tej mierze jest równoznaczne ze złą wiarą.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu nie jest elementem koniecznym wskazanie pewnej daty początkowej objęcia w posiadanie i daty upływu okresu zasiedzenia. Jak ma to miejsce w sprawie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia, gdzie elementem niezbędnym jest ustalenie daty nabycia własności. Zwłaszcza, że w realiach niniejszej sprawy nie ujawniła się jakakolwiek okoliczność świadcząca o przerwaniu czy zawieszeniu biegu zasiedzenia (art.121 i nastę. Kodeksu cywilnego w związku z art.175 k.c.), a wniosek w tej sprawie został złożony w dniu 27 listopada 2015 roku. Przerwa biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 175 k.c. może polegać na czynnościach podjętych przez właściciela nieruchomości bezpośrednio w celu przeciwstawienia się posiadaniu tej nieruchomości przez inną osobę; może to przybrać postać zarówno wniesienia powództwa petytoryjnego (windykacyjnego lub negatoryjnego), jak też innych czynności, materialnoprawnych i procesowych, prowadzących do dochodzenia lub ustalenia prawa własności na drodze sądowej lub przed innym właściwym organem (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 kwietnia 2012 r w sprawie II CSK 395/11 LEX nr 1170227). Przy czym jak jednoznacznie przyjmuje się w doktrynie jak i orzecznictwie przerwę biegu zasiedzenia powoduje tylko takie działanie właściciela, które bezpośrednio zmierza do przerwania posiadania posiadacza, a więc takie, które stanowi tzw. akcję zaczepną wymierzoną przeciwko posiadaczowi, zmierzającą do pozbawienia go posiadania.

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawało, iż działka o numerze ewidencyjnym (...), obręb (...) W. do dnia 03 lutego 1982 roku stanowiła własność Skarbu Państwa. Wnioskodawca nie kwestionował również, iż na należącej do niego nieruchomości znajdują się trwale i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład przedsiębiorstwa uczestnika napowietrznych linii energetycznych oraz posadowionych na działce słupów energetycznych. Przebieg linii przesyłu i posadowienia urządzeń elektroenergetycznych, czas ich powstania i posadowienia także nie stanowiły w zasadzie kwestii spornych. Jak wynika bowiem z jednoznacznych zeznań świadków i dokumentów przedłożonych przez przedsiębiorstwo energetyczne najpóźniej w 1978 roku wszystkie urządzenia przesyłowe znajdowały się na nieruchomości wnioskodawcy w konfiguracji odpowiadającej ich obecnemu posadowieniu i były eksploatowane przez poprzedników prawnych uczestniczki postępowania. Nie były również podważane przekształcenia podmiotowe po stronie uczestnika postępowania, a jedynie fakt następstwa prawnego i fakt przeniesienia posiadania służebności przesyłu i możliwości doliczenia przez uczestnika okresu czasu posiadania przez Skarb Państwa.

W dalszej kolejności podnieść należy, że zgodnie z art. 176 kc posiadacz służebności przesyłu może doliczyć okres posiadania poprzedników – przedsiębiorstw energetycznych. W orzecznictwie wskazuje się, że przejścia linii przez kolejne podmioty podpadają pod hipotezę normy z art. 176 § 1 kc w zw. z art. 292 kc. Była to bowiem kontynuacja posiadania tej samej służebności przez następujących po sobie posiadaczy i ich posiadanie podlega zaliczeniu, skoro nie budzi sporu następstwo prawne pomiędzy kolejnymi osobami prawnymi władającymi przedmiotowymi liniami przesyłowymi. Wskazuje się, że w przypadku posiadania służebności przesyłowej w zasadzie wydanie rzeczy – zgodnie z art. 348 kc – polega na przejściu przedsiębiorstwa przesyłowego i jest czynnością faktyczną (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 12 lutego 2015 roku IV CSK 280/14, LEX nr 1660670 i postanowienie SN z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie V CK 525/12 – www.sn.pl). Zgodnie z ogólną zasadą ciężaru dowodu, o której stanowi art. 6 kc, to na

uczestniku postępowania spoczywał obowiązek udowodnienia, że doszło do przeniesienia posiadania na jego rzecz lub jego poprzedników przez Skarb Państwa, przy czym chodzi tu o wykazanie przeniesienia posiadania, ponieważ tylko wówczas można doliczyć okres posiadania poprzednika dla potrzeb stwierdzenia zasiedzenia służebności (por wyrok SN z 2 kwietnia 2014 r. II CSK 433/13). W realiach niniejszej sprawy uczestnik udowodnił przeniesienie posiadania złożonym do akt sprawy szeregiem dokumentów dotyczących przygotowania, budowy, przekazania do eksploatacji po kapitalnym remoncie linii energetycznych przebiegających przez działkę wnioskodawcy. Dokumenty te z pewnością musiał otrzymać od swoich poprzedników prawnych, którzy korzystali z urządzeń, dokonywali ich napraw i konserwacji. Sąd ustalił tę okoliczność również na podstawie zeznań świadków w osobie M. S. i M. W., albowiem świadkowie zrelacjonowali logicznie sposób wykorzystywania linii od lat siedemdziesiątych, a nawet 60 i wykazali podmioty, które nimi w tym czasie administrowały. Z zeznań świadka J. S. w sposób nie budzący wątpliwości wynika, iż infrastrukturą energetyczną posadowioną na nieruchomości wnioskodawcy administrował nieprzerwanie Rejon Energetyczny O., a zmieniała się jedynie konfiguracja podmiotów, którym ta jednostka administracyjna podlegała. Brak jest też danych, z których by wynikało, że wystąpiły okresy gdy urządzenia przesyłowe znajdujące się na działce wnioskodawcy niebyły wykorzystywane przez kolejne przedsiębiorstwa energetyczne zgodnie z przeznaczeniem. Co zauważyć musiałby sam wnioskodawca, skoro linie te służą do dostarczenia energii elektrycznej m.in. do jego gospodarstwa.

W ocenie Sądu przychylić się należy do stanowiska wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 1 maja 2014 roku w sprawie I ACa 227/14, wydanego w analogicznym stanie faktycznym, że „zachodzą podstawy do przyjęcia przeniesienia przez Skarb Państwa na spółkę posiadania służebności. Skoro Skarb Państwa był jedynym akcjonariuszem spółki i nie prowadził równoległe samodzielnej działalności gospodarczej związanej z zaopatrywaniem odbiorców w energię elektryczną, to jest oczywiste, że przeniósł posiadanie wszystkich urządzeń koniecznych do niezakłóconego kontynuowania tejże działalności w danym terenie przez spółkę”. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny podniósł również, że „mając na uwadze ustalenia dotyczące wybudowania i posiadania przez Skarb Państwa przedmiotowych urządzeń energetycznych, nieprzerwanego z nich korzystania wyłącznie przez państwowe zakłady energetyczne, a następnie utworzone na bazie ich majątku spółki (jednoosobowe spółki Skarbu Państwa) wynikające z przedstawionych dokumentów ustalenia dotyczące kolejnych przekształceń własnościowych tych zakładów energetycznych ostatecznie na pozwaną – nie sposób bez naruszenia zasad logicznego wnioskowania przyjmować, że Skarb Państwa nie przeniósł posiadania służebności przesyłu na poprzedników prawnych pozwanej, ci zaś na pozwaną. O ciągłości posiadania i kolejnych przeniesieniach posiadania w sposób przewidziany w art. 48 kc ... dobitnie dowodzi już fakt nieprzerwanego korzystania przez wskazane wyżej podmioty z przedmiotowych urządzeń w celu przesyłu energii elektrycznej, ich konserwacji i naprawy, przy jednoczesnym dysponowaniu aż do pozwanej pierwotną dokumentacją urządzeń z lat sześćdziesiątych”.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym w szczególności dołączona do odpowiedzi na wniosek dokumentacja realizacji inwestycji energetycznej – budowy linii napowietrznych – w połączeniu z zeznaniami wnioskodawcy, który przyznał, że linia średniego i niskiego napięcia oraz słupy energetyczne przebiegające przez jego działkę, słupowa stacja transformatorowa wchodzi w skład przedsiębiorstwa uczestnika i przebiegają w stanie niezmienionym od 1982 roku gdy nabył on działkę, uzasadnia wniosek, że doszło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na poprzedników prawnych uczestnika oraz samego uczestnika. Wszelkie wątpliwości w ocenie Sądu rozwijają również zeznania słuchanych w sprawie świadków. Nie było sporne w przedmiotowej sprawie, że owe podmioty korzystały z urządzeń energetycznych przebiegających przez działkę wnioskodawcy, a nadto dokonywały ich napraw, konserwacji, jak również przekazywały sobie dokumentację dotyczącą budowy linii energetycznej, którą to dokumentacją obecnie dysponuje uczestnik postępowania. Uzasadnia to zatem doliczenie przez uczestnika do okresu posiadania służebności okresu posiadania jej poprzedników. Zwłaszcza, że wątpliwości takich nie miał wnioskodawca skoro wniosek o ustanowienie służebności skierował do uczestniczki Spółki Akcyjnej (...) z siedzibą w G..

Powołać się w tym miejscu należy na trafne, w opinii Sądu orzekającego, stanowisko Sądu Okręgowego w Elblągu wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 listopada 2015 roku w sprawie I Ca 292/15, w którym m.in.

wskazano, iż następstwem komercjalizacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych, dokonanej w oparciu o akty prawne, a polegające na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, która wstępowała w jego prawa i obowiązki była sukcesja uniwersalna częściowa, która dotyczyła wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie było wskazane jako jego składniki, także gdy strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Wobec tego brak podstaw do wywodzenia skutków z nieujawnienia tego składnika majątkowego w bilansach, wykazach majątku, czy dowodach księgowych przedsiębiorstw przesyłowych. Nadto Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż dla skutecznego przeniesienia posiadania nie są konieczne czynności prawne. Przeniesienie to może nastąpić zgodnie z art.348 k.c. przez wydanie rzeczy, polegające również na wydaniu dokumentów umożliwiających rozporządzanie rzeczą.

Wobec tego skoro z zebranego materiału dowodowego wynika bez sprzecznie, że dochodziło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na poprzedników prawnych uczestniczki, a ostatecznie samą uczestniczkę. Podmioty te bez wątplenia nie tylko korzystały z urządzeń elektroenergetycznych przebiegających przez działkę (...), dokonywały ich konserwacji i bieżących napraw, ale i przekazywały sobie dotyczącą linii dokumentację, zaś ostatecznie taką dokumentacją dysponuje właśnie uczestniczka.

Zarzut uczestnika postępowania dotyczący zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu ma charakter niweczący, a zatem jego celem jest oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu. W tym stanie rzeczy, w związku z trafnością zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu, wniosek o ustanowienie służebności przesyłu oddalono.

Wobec tego oddalono wnioski dowodowe wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych, albowiem w realiach niniejszej sprawy okoliczności, na które miały być sporządzone opinie są nieistotne zgodnie z art.227 k.p.c. w zw. z art.13 §2 k.p.c. Dopuszczenie dowodu z opinii tychże biegłych doprowadziłoby jedynie do przewlekłości postępowania i zwiększenia jego kosztów.

Zasada przewidziana art. 520 § 1 k.p.c. jest nienaruszalna wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub - mimo braku tej równości - ich interesy są wspólne. W pozostałych wypadkach sąd może od niej odstąpić i na żądanie uczestnika, orzec według dyrektyw określonych w art. 520 § 2 lub 3 k.p.c. Sąd uznał, że rozstrzygnięcie o kosztach należało oprzeć na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. wobec sprzeczności interesów uczestników, o której świadczy przede wszystkim fakt, iż to właściciel nieruchomości był zmuszony zainicjować tę sprawę w celu zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstwa przesyłowego, które powinna dążyć do uregulowania sytuacji prawnej swoich urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na cudzym gruncie. Zwłaszcza, że wnioskodawcy podjęli próby uregulowania tej kwestii na drodze polubownej przed zainicjowaniem postępowania sądowego. Niewątpliwie strony reprezentowały przeciwstawne stanowiska, nawet w kwestii potrzeby zainicjowania niniejszej sprawy. Tym bardziej, że uczestnik stał na stanowisku, że nabył prawo do korzystania nieodpłatnego z działek wnioskodawcy przez upływ czasu. W tym stanie rzeczy zasądzona na rzecz uczestnika kwotę 240 zł tytułem należnego wynagrodzenia pełnomocnika zawodowego będącego radą prawnym powiększonego o kwotę 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw (2x17 zł).

/-/SSR Justyna Smolińska